

Valencià: llengua i literatura

Sabers bàsics Curs 2025-2026

1r ESO

LÈXIC

Els noms de persona
Els adjectius sobre la personalitat
Les frases fetes
Noms d'espècies, llegums i hortalisses
Les paraules del teatre
Les onomatopeies i els adjectius
Els verbs de dicció
Els camps semàntics
La derivació: els prefixos i els sufixos
La composició
Els préstecs i els barbarismes
La polisèmia i l'homonímia
La sinonímia i l'antonímia
Les frases fetes i els refranys
Les paraules tabú i els eufemismes

TIPUS DE TEXT

La conversa i l'entrevista
El retrat
La narració en primera persona
La narració en tercera persona
La descripció de llocs i objectes
El diàleg teatral
Els textos amb imatges
El poema
El monòleg literari

GRAMÀTICA

La paraula
Les categories gramaticals
Els sintagma, la frase i l'oració
Les modalitats oracionals
El subjecte i el predicat
La concordança
Els pronoms personals forts
El predicat (nominal i verbal)
L'oració copulativa
Els verbs ser i estar
Els pronoms febles
Les conjugacions verbals
Els modes verbals
Les formes no personals

ORTOGRAFIA

L'alfabet
Els dígrafs i les lletres compostes
L'ús del punt i de la coma
Les vocals
Els diftongs i els hiats
La síl·laba
L'accentuació
La dièresi

L'article i l'apòstrof
Els signes de puntuació
L'ús de l i l·l
L'ús de la h
L'ús de les majúscules
Les lletres que representen la esse sonora i la esse sorda
Les lletres g i j i els dígrafs tg i tj
L'ús de x, ix, tx i ig

LITERATURA

Els gèneres literaris
La narrativa juvenil
El diari literari
La literatura popular
La novel·la de ciència-ficció
Els gèneres teatrals
Els àlbums il·lustrats i les infografies
La cançó
El monòleg teatral

Lectures obligatòries

- E. Wilson, *Assassinat en el Canadian Express*
- Jules Verne, *La volta al món en 80 dies*,
- Jules Verne, *Vint mil llegües de viatge submarí*

2n ESO

LÈXIC

Diversitat lingüística a Europa.
El registre col·loquial.
El registre estàndard.
La derivació. Casos especials.
Préstecs, neologismes i barbarismes.
Paraules tabú i eufemismes.
Les unitats fraseològiques.
Les abreviacions.
Els falsos sinònims.

TIPUS DE TEXT

L'assaig.
La ressenya.
El correu electrònic i la missatgeria instantània.
El text predictiu.
El discurs oral.
El text instructiu.
La carta personal.

GRAMÀTICA

Les definicions: Els adjectius.
Gènere i nombre del nom: Casos especials. Canvi de significat segons el gènere. Concordança amb l'adjectiu.
Els elements del verb: Persona, nombre, temps, aspecte, veu i mode.
Els temps verbals: Verbs regulars i verbs irregulars.
Els pronoms personals forts.
Els pronoms interrogatius Els pronoms febles: forma i funció.
Les preposicions i les conjuncions Oracions personals i impersonals.
Oracions simples i compostes Oracions compostes: coordinades i subordinades.

ORTOGRAFIA

Sons i grafies.

La síl·laba. La separació sil·làbica. Diftongs i hiats L'accent i la dièresi.

L'accent diacrític.

L'escriptura dels numerals.

L'ortografia dels pronoms febles.

Els signes de puntuació.

Majúscules i minúscules.

LITERATURA

L'assaig literari.

Els límits de la literatura.

La narrativa segons l'extensió: Microrelats, contes i novel·les.

La narrativa de ciència-ficció.

La novel·la històrica, d'aventures i d'amor.

Les dimensions del teatre.

Lectures obligatòries

- Paqual Alapont / Vicente Garrido, *L'infern de Marta*, Bromera.
- Angela Sommer-Bodenburg, *Històries de por*, Bromera.
- Vicent Vila, *Contes de les mil i una nits*, Bromera.

3r ESO

LÈXIC

La literatura

Els camps semàntics

L'economia

La geografia

Els instruments musicals

Els adjectius valoratius

Les frases fetes

Les sigles i els acrònims

Les paraules compostes

Les paraules habilitades

Les paraules derivades

Els sinònims

Els col·loquialismes i els cultismes

La denotació i la connotació

Els préstecs

Els barbarismes

TIPUS DE TEXT

La notícia

L'article d'opinió

L'entrevista

El conte

El poema

El guió cinematogràfic

La novel·la

L'ordre en la narració

El text expositiu

La descripció de personatges

GRAMÀTICA

Les categories gramaticals
Els constituents bàsics de l'oració
Els sintagmes
Les funcions dins de l'oració
Els pronoms personals
Les combinacions de pronoms febles
L'oració simple i l'oració composta
Les oracions compostes coordinades
L'expressió de l'obligatorietat
Les oracions subordinades
Els pronoms relatius

ORTOGRAFIA

L'apostrofació
Els diftongs i els hiats
Els dígrafs
La separació de síl·labes
L'accentuació
La dièresi
Les lletres que representen la esse sonora i la esse sorda
Les lletres g i j i els dígrafs tg i tj
La lletra x, l'aplec ix i els dígrafs tx i ig
L'escriptura dels numerals
Els signes de puntuació

SOCIOLINGÜÍSTICA

Les llengües del món
Monolingüisme i plurilingüisme
Els tipus de bilingüisme
Les varietats geogràfiques: bloc occidental i bloc oriental
El valencià
El conflicte lingüístic
Les interferències lingüístiques
La substitució lingüística

LITERATURA

Les cròniques medievals
La prosa literària: Ramon Llull
La poesia trobadoresca
L'humanisme
La literatura religiosa i moralitzant
La poesia del segle XV
Jaume Roig
Isabel de Villena
La valenciana prosa
Les novel·les cavalleresques: *Tirant lo Blanc* i *Curial i Güelfa*
El teatre medieval: el *Misteri d'Elx*
La literatura del segle XVI
La literatura barroca
La Il·lustració i el Neoclassicisme

Lectures obligatòries

- Carlos Ruiz Zafón, *El príncep de la boira*, Labutxaca.
- Silvestre Vilaplana, *Les urpes del diable*, Marfil.
- Jordi Sierra i Fabra, *Somnis trencats*, Bromera.

4t ESO

LÈXIC

Les gramàtiques normatives
Els diccionaris en línia
Les enciclopèdies
Els traductors automàtics
Les eines de correcció en els processadors de textos, el correu electrònic o el telèfon mòbil.
Les abreviatures i els símbols
Les sigles i els acrònims
Els prefixos i els sufixos grecolatins
Les locucions llatines.

TIPUS DE TEXT

La columna periodística
La publicitat comercial i la institucional
El fullet informatiu
El currículum i la carta de presentació
El discurs públic
La biografia novel·lada
L'article de divulgació
L'entrevista de treball
La narrativa breu

GRAMÀTICA

Usos generals de *ser* i *estar*
L'article neutre
Usos habituals de les preposicions àtones. Canvi i caiguda de preposicions davant de *que*
Usos de *per* i *per a*
Les perífrasis verbals
Verbs irregulars velaritzats més habituals
Verbs irregulars amb canvis vocàlics
Oracions subordinades consecutives i concessives, condicionals, finals i comparatives

ORTOGRAFIA

El sistema vocàlic. Interferències vocàliques
Vocals en contacte: elisions i altres fenòmens de fonètica sintàctica. L'harmonia vocàlica.
El sistema consonàntic. El punt d'articulació, el mode d'articulació i la sonoritat.
Fenòmens consonàntics: ensordiment, sonorització, emmudiment i geminació
Les consonants oclusives en posició final
Distinció d'homòfons i parònims habituals. La funció distintiva de l'accent diacrític
El guionet en numerals, paraules compostes i combinacions de pronoms febles
Els guionets llarg, els parèntesis i les cometes
Les majúscules, la cursiva i la negreta

LITERATURA

El romanticisme i el realisme. La Renaixença
El modernisme
El noucentisme
Les avantguardes
La poesia de postguerra
La narrativa de postguerra
El teatre de postguerra
L'assaig de postguerra
La literatura actual

LLENGUA I SOCIETAT

La Renaixença: la recerca d'un model lingüístic: culte i popular

El modernisme: la recerca d'un model lingüístic culte.

El procés de normativització de la llengua

L'estàndard i els mitjans de comunicació

El bilingüisme

El conflicte lingüístic i la substitució lingüística

Actituds lingüístiques i prejudicis

Els estereotips i el llenguatge discriminatori

La situació actual del valencià.

Lectures obligatòries

Narrativa. Un llibre a triar entre:

- Pere Calders, *Invasió subtil i altres contes*, Educaula.
- Vicenç Pagès Jordà, *Carta a la reina d'Anglaterra*, Estrella Polar.
- Mercè Rodoreda, *La plaça del Diamant*, Bromera.
- Carles Soldevila, *Valentina*, Labutxaca.

Teatre. Un llibre a triar entre:

- Josep Maria Benet i Jornet, *Berenàveu a les fosques*, Educaula.
- Ira Levin, *Trampa mortal*, Bromera.
- Marta Moreno Pizarro, *Franz i Marion*, Bromera.
- Rodolf Sirera, *El verí del teatre*, Edicions 62 / Educaula.

Poesia

- Vicent Andrés Estellés, *Llibre de Meravelles*, 3i4.

1r BATXILLERAT

LES LLENGÜES I ELS PARLANTS

Els elements de la comunicació i les funcions del llenguatge

La variació lingüística: tipus de varietats

La variació diastràtica

La variació diatòpica: els dialectes

La variació diafàsica: els registres

La variació diacrònica: neologismes i arcaismes.

Llengües en contacte: bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic i normalització.

LA LINGÜÍSTICA DEL TEXT

Tipus i gèneres textuais

Les propietats textuais

L'adequació: el registre, la dixi, la polifonia i el discurs citat.

La coherència: la selecció i organització de la informació, les isotopies.

La cohesió: la connexió, els mecanismes de referència.

GRAMÀTICA

L'oració. Els constituents oracionals.

L'accentuació i la dièresi.

L'apostrofació i la contracció.

Principals grafies i sons.

Els connectors: connexió oracional i connexió textual.

Les categories i les funcions.

Les oracions impersonals.

La passiva.

LITERATURA

La poesia trobadoresca. Els trobadors i els joglars.

Les cròniques medievals.

La literatura religiosa de la baixa edat mitjana: Ramon Llull, Francesc Eiximenis i Vicent Ferrer.

L'humanisme: Bernat Metge.

La dona en la literatura del Segle d'Or: Jordi de Sant Jordi, Ausiàs March, Jaume Roig, Isabel de Villena i Joan Roís de Corella.

La novel·la cavalleresca del Segle d'Or: *Tirant lo Blanc* i *Curial i Güelfa*.

La literatura de l'edat moderna: Renaixement, Barroc i Neoclassicisme.

La literatura del segle XIX. El romanticisme i la Renaixença. El realisme i el naturalisme.

Lectures obligatòries

1a avaluació

- Ramon Llull, *Llibre de les bèsties*, Sembra.

2a avaluació

Un llibre a triar entre:

- Àngel Guimerà, *La filla del mar*, Bromera.
- Àngel Guimerà, *Terra baixa*, Bromera.

3a avaluació

Un llibre a triar entre:

- Narcís Oller, *La bogeria*, Educaula.
- Narcís Oller, *L'escanyapobres*, Educaula.
- Narcís Oller, *Pilar Prim*, Bromera.

2n BATXILLERAT

ESTUDI DEL DISCURS

Lingüística textual

Text i comunicació

Les propietats textuais

Coherència semàntica

El tema i els subtemes. El resum

La selecció de la informació

La progressió temàtica

L'estructura

Les isotopies

Adequació pragmàtica

Àmbit d'ús, intenció comunicativa i canal

La tipologia textual i el gènere

Les funcions del llenguatge

Pressuposicions i informació implícita

Les veus del discurs i la intertextualitat

La presència de l'emissor: dixi, modalització i impersonalització

La variació lingüística

Cohesió sintàctica

La referència

La connectivitat

La modalitat oracional

ESTUDI DE LA LLENGUA

Fonètica i fonologia

Vocals obertes i tancades

Consonants sibilants sordes i sonores

Consonants palatals sordes i sonores

Enllaços fonètics

Morfosintaxi

Els connectors

El verb. Les perífrasis verbals.

Els complements i les funcions

Els pronoms personals i adverbials. Els relatius

Classes d'oracions. Oració simple i oració composta

Lèxic

Les relacions lèxiques

La variació lèxica: els geosinònims

EL DISCURS LITERARI

El modernisme

El noucentisme

Les avantguardes

La narrativa des de la postguerra fins l'actualitat

Mercè Rodoreda i *La plaça del Diamant*

La poesia des de la postguerra fins l'actualitat

Vicent Andrés Estellés i *Llibre de meravelles*

El teatre. Evolució de les formes dramàtiques des de la postguerra fins els nostres dies

Rodolf Sirera i *El verí del teatre*

L'assaig des de la postguerra fins l'actualitat

Joan Fuster i *Diccionari per a ociosos*

Lectures obligatòries

1a avaluació

Mercè Rodoreda, *La plaça del Diamant*, Bromera. ISBN 9788476602348

Carles Alberola, *Mandíbula afilada*, Bromera. (es publicarà en setembre)

2a avaluació

Vicent Andrés Estellés, *Llibre de meravelles*, 3i4. ISBN 9788485211135

Maria Mercè Marçal, *Bruixa de dol*, Educaula 62. ISBN 9788415954736

3a avaluació

Joan Fuster, *Diccionari per a ociosos*, Educaula 62. ISBN 9788492672004

Continguts bàsics de Llengua Castellana 1 de CFGB

UNITAT 1. La comunicació

- El diàleg. Característiques i estructura
- La descripció. Estratègies de descripcions escrites i exposició de descripcions orals.
- La comunicació i els seus elements. Comunicació verbal i comunicació no verbal.
- Les funcions del llenguatge.
- Textos administratius informatius.
- La notícia i les fakenews.

UNITAT 2. Llengua i societat

- Tipus de lectura. Lectura comprensiva.
- El resum i l'esquema.
- El correu electrònic.
- Les unitats de la llengua.
- El reportatge. Característiques i estructura

UNITAT 3. La paraula. Classes, estructura i formació I

- El conte. Característiques i estructura.
- La paraula i les classes. Identificació de les diferents classes de paraules.
- Estructura de la paraula. Lexemes i morfemes. Prefixos i sufixos.
- Formació de les paraules. Derivació i sufixació.
- Els formularis estandarditzats.
- El fullet turístic. Característiques i estructura

UNITAT 4. La paraula. Classes, estructura i formació II

- El diari.
- Altres textos narratius, característiques i tipologia.
- Sinonímia, antonímia, polisèmia, homonímia.
- Connotació i denotació.
- Família lèxica. El diccionari.
- La publicitat. El banc informa.

UNITAT 5. Les paraules variables I

- El bloc.
- El substantiu. Classificació segons el significat. Gènere i número.
- L'adjectiu. Classes i grau de l'adjectiu.
- La factura.
- La crònica.

UNITAT 6. Les paraules variables II

- El debat. Característiques i estructura.
- La carta al director.
- Els determinants i els pronoms. Classes i formes.
- El text instructiu. Característiques i estructura.

UNITAT 7. El text argumentatiu

- El debat i l'assemblea.
- Tècniques d'escolta activa.
- La carta de reclamació.
- Els verbs, temps, mode, persona i nombre.
- L'article d'opinió

UNITAT 8. Les paraules invariables

- L'adverbi. Classes d'adverbis.
- Les preposicions, les conjuncions i les interjeccions.
- El document de garantia.
- L'enunciat. Frase i oració. Els sintagmes.
- Subjecte i predicat. Oracions impersonals.
- Classes d'oracions.

UNITAT 9. Literatura i gèneres literaris

- La literatura. Gèneres literaris.
- La lírica: mesura dels versos, rima i estrofes.
- La literatura de l'edat mitjana. Principals gèneres. Autors i obres més representatius.
- La literatura del Renaixement i el Barroc. Principals gèneres. Autors i obres més representatius.
- El comentari de text

Continguts bàsics de Ciències Socials 1r de CFGB

UNITAT 1. Clima i Terra

- El clima.
- Els paisatges naturals.
- Climes i vegetació d'Espanya.
- Rius i relleu a Espanya

UNITAT 2. Les societats prehistòriques

- Les fonts arqueològiques.
- El procés d'hominització.
- L'Edat de Pedra.
- L'art del paleolític i del neolític.
- L'Edat dels Metalls.

UNITAT 3. L'Edat Antiga: Grècia i Roma

- La prehistòria a la península Ibèrica
- La civilització grega.
- Grècia: societat i economia.
- Grècia: cultura i art.
- Roma: societat i economia.
- Roma: cultura i art.
- La Hispània romana.
- El final de l'Imperi romà d'Occident.

UNITAT 4. La vida en l'Edat Mitjana.

- L'Edat Mitjana.
- Els pobles germànics.
- El feudalisme.
- La Baixa Edat Mitjana.
- L'art medieval.
- Els regnes cristians a la península ibèrica
- El naixement de l'islam.
- La formació i la història d'Al-Àndalus.
- L'art islàmic.

UNITAT 5. Camí a la modernitat: descobriments, canvis i innovacions.

- El començament de l'edat moderna.
- La Reforma i la Contrareforma.
- Els Reis Catòlics.
- L'apogeu de l'Imperi espanyol.
- El segle XVII a Europa.
- Dos models polítics al segle XVII: França i Gran Bretanya.
- La monarquia hispànica.
- La crisi de l'imperi espanyol.
- El segle d'or espanyol
- L'època dels descobriments.
- Les exploracions portugueses i castelleses.
- L'arribada al Nou Món.
- Les conseqüències dels descobriments.
- La conquesta espanyola d'Amèrica.
- L'Imperi espanyol a Amèrica.
- Altres imperis colonials a Amèrica

UNITAT 6. La població mundial

- L'estudi de la població.
- La Revolució Industrial.
- La distribució de la població mundial.
- El moviment natural de la població.
- Els moviments migratoris.
- La població d'Espanya i la Unió Europea

Continguts bàsics de valencià I de CFGB

UNITAT 1. Identificació personal i contacte social

- Saludar, presentar una tercera persona i presentar-se.
- Donar informació sobre u mateix.
- Descriure de manera senzilla algú, tant físicament (físic i roba) com Psicològicament.
- Preguntar i donar dades sobre els membres de la família i les amistats.
- Establir contacte social: salutacions i despedides, agraïments.
- Fer i acceptar un oferiment o una invitació, i excusar-se.
- Dir què li agrada i què no li agrada, i expressar com se sent.
- Argumentar sobre qüestions pràctiques de la vida quotidiana.

UNITAT 2. Casa i entorn

- Preguntar i explicar a on viu algú. Situar la vivenda respecte de la ubicació física.
- Descriure la vivenda per dins i parlar de mobiliari o decoració.
- Explicar a on es troben objectes o ferramentes dins de casa.
- Descriure el barri (servicis públics)

UNITAT 3. Activitats quotidianes i temps lliure

- Demanar i donar informació sobre les activitats quotidianes i d'oci.
- Expressar preferències sobre activitats com, per exemple, cinema, lectures, teatre, esports...
- Proposar diferents activitats lúdiques o festives.
- Intercanviar informació sobre activitats, com ara viatges, aficions, fets ocorreguts...
- Descriure costums i hàbits (horaris, freqüència, activitats...).

Unitat 4. Menjar i beure

- Reservar una taula en un restaurant (hora, persones, ubicació...).
- Parlar d'hàbits gastronòmics: horaris, classes d'aliments...
- Fer una comanda en un restaurant, demanar aclariments o expressar preferències.
- Entendre la carta o el menú (preus, aliments, begudes incloses o no, etc.).
- Explicar breument i donar indicacions de com es du a terme la preparació d'un plat (ingredients i mesures, procediment...).

UNITAT 5. Servicis

- Demanar i dir horaris de botigues, espectacles, mitjans de transport públic i altres classes de servicis.
- Comprendre rètols i fullets informatius dels diferents servicis (teatres, cinemes, autobús, metro, etc.).
- Entendre els missatges emesos per megafonia en estacions, teatres i altres espais públics.
- Demanar i dir què vol, i especificar algunes qualitats d'un producte (color, talla, grandària...). Demanar el preu d'alguna cosa i pagar.

UNITAT 6. Estudis, faena i relacions professionals

- Preguntar i dir què estudia o quin treball fa algú.
- Preguntar i donar informació sobre els estudis o el treball (horaris, salari, nom de l'empresa...).
- Intercanviar informació sobre la classe de faena i les condicions laborals.

UNITAT 7. Clima i oratge

- Entendre la informació atmosfèrica llegida o sentida en algun mitjà de comunicació.
- Explicar de manera bàsica el clima del lloc a on es viu o fer algun aclariment sobre l'oratge en un moment concret.

UNITAT 8. Viatges

- Preguntar i donar informació sobre viatges: destinació, duració, horaris, transports, classes d'allotjament, preu, etc.
- Comprendre els fullets informatius sobre viatges.
- Per telèfon, reservar una habitació en un hotel (classe d'habitació, dies, servicis...).
- Donar i demanar informació sobre els diferents mitjans de transport.

Lectures obligatòries

Valencià:

Angela Sommer-Bodenburg, *Històries de por*, Bromera.

Castellà:

1a avaluació: M. Angelidou, *Mitos griegos*, Vicens Vives

2a avaluació: Agata Christie, *La ratonera*. Austral.

3a avaluació: Pérez Reverte, *Un asunto de honor*, Edición de bolsillo.